

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IV. De Religiosorum è suis Monasterijs egressu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

nis promovere, de iis disponere ac statuere, non Secularis, sed Ecclesiastica est potestatis, *can. Certum 3. dist. 10. can. Duo 10. Ec. dist. 96. c. Decernimus 2. c. Quando 3. de Judic. Sc. Si iudex 12. ibi, Quia de re spirituali & Ecclesiastica est, de Sent. excom. in 6. à Deo immediatè concessa B. Petro ejusque successoribus, & per hos alios, præsertim Episcopis, in partem sollicitudinis vocatis, communicata, c. Solita 6. de Major. & Obed. S. Thomas de Reg. Princip. cap. 12. & Navarrus in c. Novit. 13. de Judiciis n. 85.*

40. Ne autem ejusmodi erectio antiquis, præsertim à Principe fundatis Monasteriis præjudiciosa, & ipsi etiam Principi aut subditis gravis & incommoda sit, *cit. Constitutione Clementina Episcopis præcipitur; ut priusquam ad erectionem procedant, investigent, & causâ cognitâ constet; quòd ea non solum sine aliorum ejus civitatis vel loci conventuum Regularium, sed aliorum quoque interessè habentium detrimento & incommodo fieri possit.*

41. Dubium septimò est de numero Regularium, requisito ad novi Monasterii seu Conventus erectionem. Quòd resolvendum est auxiliò distinctionis inter Jura; antiquiori enim certus numerus præscriptus non erat; sed tot solummodo personæ in utriusque sexus Monasteriis recipi permittæ, quot ex illorum redditibus & eleemosynis commodè poterant sustentari, *c. 1. de Instit. c. 1. §. Sanè de Regular. in 6. & Trident. cap. 3. cit.*

42. Novissimo autem Jure *cit. Constitutionis Gregorianæ, ab Urbano VIII. Constituitur, quæ incipit Romanus cit. confirmatæ, Monasteria, conventus, domus seu congregationes vel societates Regularium recipi vetantur: nisi præter alia, ad eorum erectionem requisita, duodecim saltem ex eorum redditibus conflatis seu eleemo-*

nis valeant sustentari. Quòd si hujusmodi conventus seu locus, in quo tot personæ sustentari & habitare nequeunt, recipiantur, eos Ordinarii dicecesani jurisdictioni subijci, declaravit, S. Congreg. Card. Interpp. *Decretò de Celebrat. Missar. 27. Jun. 1525.* Quòd decretum, licet ad Religiones omnes earumque Monasteria & conventus propriè dictos, etiam extra Italiam recipiendos porrigi, eadem S. Congregatio, Urbani VIII. autoritate accedente, declaravit: non tamen afficit 43. hospitia aliisque domos, habitationi solum temporaneæ destinatas; quia hæc Monasteria & Conventus propriè non sunt, ut cum Riccio *Decis. 652.* notat Franch. *cit. p. 1. n. 414.* Neque etiam Residentias & Missiones; quia istæ quoque non Monasteria & conventus, sed ad has tantum pertinentes domus sunt; cum in iis habitantes Regulares Conventuales propriè non sint Residentiarum & Missionum, sed Monasteriorum & Conventuum, & quos ipsæ Residentiæ & Missiones spectant, hoc ipsò; quòd duorum Monasteriorum seu conventuum Religiosus seu Conventualis esse, nemo possit, *c. s. junctâ Glossâ, V. Pluribus, de Relig. domib.*

ARTICULUS IV.

De Religiosorum è suis Monasteriis Egressu.

SUMMARIUM.

44. Liber è Monasteriis egressus interdicitus est:
45. Monachis Veteri,
46. Aliis etiam Religiosis recentiori Jure,

47. *A Clemente & Urbano VIII. innovato.*
 48. *Illam Naturali Jure illicitum esse, assertivum,*
 49. *Et negantium vera Opinio.*
 50. *Egressus de licentia superioris licitus:*
 51. *Sine ea aliquando graviter:*
 52. *Flerumque solummodo venialiter peccaminosus est.*

44. **O**ccasione Edificationis Monasteriorum solita brevitate pertractanda est istorum Clausura; cujus vi Religiosus è Monasteriis & conventibus suis egressus, & extraneorum quarumvis, præsertim diversi sexus, personarum in ea ingressus est interdictus: & præsertim quidem proximè sequenti *Articulo* de Virorum Religiosorum, reliquis verò de Fœminarum Clausura agemus.

45. Viris Religiosis è Monasteriis suis egressum sine superioris sui licentia interdictum, sicut DD. sententia constans, sic anceps est jus, ex quo ea prohibitio immediatè descendat; Allegari in eam rem nec malè solent *can. 1. can. Placuit 8. can. Juxta 11. can. Qui verò 12. can. Monachi 35. Sc. 16. q. 1.* Verùm, si horum eisque similibus Canonum tenor accuratius legatur ac ponderetur, generalis & ad omnes Religiosos porrecta prohibitio egressus è claustris ex ipsis non eruetur, cum; quia iis sermo est de solis Monachis, seclantibus vitam contemplativam: tum verò; quia his etiam non indiscriminatim omnis, sed ad actiones executionesque & & forensia negotia tractanda, ad functiones Ecclesiasticas & Clericatus ministeria exercenda egressus est interdictus; quòd præfatis illis Ecclesiæ seculis ejusmodi etiam spiritualia munera à Monachorum, ut, pote Sacerdotio non initiatorum, insti-

tuto adeò fuerint aliena; ut populo Christiano, ipsas quoque Monasteriorum Ecclesias frequentanti, Sacramenta cæteraque Divinà non per Monachos, sed per Seculares clericos ministranda, ab Urbano III. decretum fuerit *c. 1. de Capell. Monach.* ut ad hanc Rubr. dictum est n. 4.

Relatis & Monachali duntaxat instituto accommodatis textibus liberi è Monasteriis egressus generalem inhibitionem efficacius evincit *c. Quando 7. de Offic. Ordin. quòd & Clement. 1. §. Quia verò, de Statu Monach. Sc.* sicut Monachis, sic & Regularibus canonicis directè prohibità evagatione ad curias Principum ac Magnatum, apertè supponitur, Religiosis omnibus illicitum è Monasteriis & conventibus suis egressum sine licentia superioris: quæ prohibitio generalis disertè innovata est à S. Synodo Trident. *Sess. 25. cujus cap. 4. de Regular. relatum decretum est, Nec liceat Regularibus à suis conventibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi aut vocati fuerint.*

Synodali huic postea accessere decreta S. Congregat. Cardd. Interpp. edita jussu Clementis VIII. *Constitut.* quæ incipit *Nullus omnino*, publicata die 25. Junii 1599. cujus, §. 18. est, *Ut omnis scandalarum & vagationis occasio tollatur, conventus Clausura perpetuò & diligenter servetur; & propterea à superiore janitor constitutatur, qui janua custodienda semper assidet, eamque nemini Fratrum aperiat, nisi socium & exeundi licentiam obtinuerit.* quibus §. 19. subjicitur, *Nullus è conventu egredi audeat, nisi ex causa & cum socio, licentiæque singulis vicibus impetratà à superiore, qui non aliter eam concedat, nisi causâ probatâ, sociumque exituro adjungat, non petenti rogatu, sed arbitrio suo, neque eundem sæpius: licentia verò generalis exeundi nulli omnino*

Q9

conceda-

concedatur. Additur §. 20. *Contravenientes autem penam gravem, etiam carceris, ad superioris arbitrium plebantur. Eandem etiam janitor subeat, si sciens exeundi facultatem fecerit.* Quæ S. Congregationis decreta sub Urbano VIII. innovata referuntur postejus *Constitutionem*, quæ incipit *Romanus*, 28. Augusti 1624. publicatam. Ubi

48. Dubium & controversia quædam est, an Clausuræ, liberum è Monasteriis & conventibus suis egressum Religiosis non permittentis, obligatio ex humano duntaxat vel altiori Jure descendat. Ratio dubitandi est; quòd Religiosus ipsa professione se tradiderit Religioni & subjecerit gubernationi Prælati, istiusque imperiis non solum parere, sed ad parendum quoque paratus esse teneatur ex Voto Obedientiæ; ac proinde liberè, hoc est, non requisitò & inficiò Prælatò, attentatò è Monasterio egressu Prælati gubernationi & imperiis se subtrahendò ex professione & Obedientiæ voto ortam obligationem violet: quod Naturali Juri non minus adversatur, quàm violatio ex contractu aliavè promissione. natæ obligationis; cum Naturale jus ad inviolabiliter custodiendam obligationem, ortam ex Religiosa professione & Obedientiæ voto, non minus obliget, quàm adstringat ad implendam obligationem, ortam ex contractu aliavè promissione: quam, omni alio Jure secluso, observandam, lumen & ratio naturalis dicat, ut dictum *Dissert. Proam. n. 52. in fine.* Quà ratione ducti Suarez *Tom. 4. de Relig. Lib. 1. cap. 6. n. 8.* & Palao *Tract. 16. disp. 4. p. 7. n. 2.* virorum Clausuram, quatenus liberum è Monasteriis egressum inhihet, Religiosâ professione & Obedientiæ votò suppositis, Divini & Naturalis Juris esse, volunt.

49. Eâ tamen, utcunque speciosâ ratione, nihil moti Miranda Manual. *Prælat.*

p. 1. q. 22. art. 1. concl. 1. & Donatus Tom. 1. Prax. Regular. p. 2. tract. 3. q. 9. n. 1. cum Navarro *Comment. 4. de Regular. n. 29.* clausuræ, liberum è Monasterio egressum inhihentis, obligationem à Jure, humanò altiori, descendere negant. Rationem reddunt; quòd Naturalis Juris illud tantum sit, quod ex instinctu & dictamine naturæ, non ex Constitutione aliqua, *can. Jus Naturale 7. dist. 1.* Divini autem illud duntaxat, quod sacri Bibliorum codicis textu aliquo vel traditione Divina habetur, ex mente D. Thomæ 2. 2. *q. 88. art. 4.* quorum neutrum verum est de virorum Religiosorum clausura; cum Apostolicò & huic proximis seculis veri Religiosi fuerint absque Clausura, ut cum Doctore Angelico *l. cit.* tradit Cajetanus 2. 2. *q. 38. art. 11.* eaque ortum duxerit à Monachis antiquis: hisque præcepta primùm fuerit à Concilio Nicæano & Constitutionibus Apostolicis relatis *can. 1. can. Placuit & c. cit.*

Neque cum resolutione ista pugnat ratio dubitandi; quia, Ecclesiæ communi, & speciali Religiosorum Ordinum Jure seclusò, Religiosâ professione & Obedientiæ voto non adversatur quivis liber è Monasterio egressus; cum Religiosis professio illa & votum non obligent; ut Religiosus in conspectu & oculis Prælati continuò versetur: sed solummodo; ut id non faciat contra illius jussionem, & paratus sit ad istius sibi intimatæ promptam executionem: quæ, sicut Prælati à Monasterio absentia, sic etiam liber extra Monasterii clausuram egressus & ad aliquot horas in loco vicino absentia moræque non tollit vel excludit.

Dubium secundò est, an Clausuræ, è Monasterio egressum inhihentis, obligatio sit gravis. Per se gravem esse negat Navarrus *Comment. 4. cit. n. 35.* & affirmat Suarez *cit. cap. 6. n. 5.* pro quorum senten-

sententiis in concordiam, si possunt, redu-
cendis tres casus distingueri juvabit.

30. Primò enim omni etiam veniali cul-
pâ egressus vacat, quoties extra Mona-
sterii septa Religiosus egreditur de licen-
tia superioris expressa vel tacita, imò eti-
am rationabiliter præsumpta; quia com-
muni Jure extra illa egressus non simpli-
citer & absolutè, sed absque superioris li-
centia est interdictus. Quod adeò verum
est; ut extra illa de licentia superioris,
eam irrationabiliter & sine justa causa
concedentis, egressus ab omni culpa, ad-
versus Claufuram commissa, excusetur;
cùm de licentia quomodocunque concessa
egressus extra Prælati regimen non con-
stituatur. Dixi, *Jure communi*, propter
Carthusienses, Camaldulenses & similes:
quibus, quia speciali Jure egressus sine justa
causa sub peccato simpliciter prohibitus
est, sine justa causa obtenta egrediendi li-
centia non proficit ad exculationem à
culpa; cùm ejusmodi licentiæ concessio
dispensatio quædam sit in lege superioris;
atque idcirco facta sine justa causa, egres-
sus cohonestante, invalida sit, per tradita
*Lib. 1. tit. 2. n. 168. cit. Suarez n. 15. &
Palao n. 3.*

31. Secundò, graviter peccaminosus est
Religiosi è Monasterio egressus sine licen-
tia factus ex Regulæ ac professionis vel
superioris illum vetantis contemptu, vel
cum gravi scandalo damnòve & infamia
Religionis aut ipsius Religiosi conjunctus.
Ratio est partim; quia ex contemptu trans-
grediens Regulam & insuper habens præ-
ceptum superioris directè contra profes-
sionem & Obedientiæ votum agit, ut cum
S. Thoma 2. 2. q. 85. art. 9. advertunt *cit.*
Suarez n. 6. & Donatus q. 13. n. 5. partim
verò; quia ad grave scandalum proximi,
lesionem communitatis, istiusque & suam
infamiam vitandam Charitatis & Justi-
tiæ lex quemlibet graviter obligat, *cit.*

Navarrus n. 35. Miranda *Art. 2. concl. 1.*
& Donatus n. 6. Confirmatur; quia *cit.*
S. Congreg. *Decreti Clementis VIII* jussu
editi §. 20. graviter, etiam carceris aliavè,
superioris arbitriò, pœnâ plecti jubetur
violatio claufuræ, quæ tali è Monasterio
egressu vel maximè violatur. Unde

Infertur, lethalem culpam à Reli-
giòso committi per nocturnum & furti-
vum è Monasterio egressum, cùm; quia à
Clemente VIII. in *Motu proprio*, qui inci-
pit *Santissimus* 26. Maji 1593. editò ca-
sibus, à superioribus Religionum reserva-
ri permittis, secundò locò adnumeratur,
*Nocturna & furtiva è Monasterio seu con-
ventu egresso, etiam non animò apostan-
tandi*, manifestò argumentò, talem egres-
sionem esse mortaliter peccaminosam;
cùm reservationi propriæ dictæ obnoxia
sola mortalia eò ipsò sint; quòd ea sola
sint materia necessaria Pœnitentiæ Sacra-
menti, ut cum laudato Suarez de *Pœnit.*
disp. 29. s. 3. n. 2. docent Laiman *Lib.*
5. tract. 6. cap. 12. n. 3. & Card. de Lu-
go de *Pœnit. disp. 20. n. 14.* Similem cul-
pam committit is, qui sine ulla Superioris
licentia interdium à Monasterio egreditur
animò extra id pernoctandi, multòque
magis extra Monasterium diutius per-
manendi; quia talis mora seu mansio ex-
tra Monasterium non minus scandalum
generat, nec minorem infamiam parit,
quàm egressio nocturna; cùm ista non
tam ratione modi & circumstantiæ egres-
sus, quàm liberæ moræ seu mansionis ac
perseverantiæ nocturnæ extra Monaste-
rium offendat, infamèque & graviter sit
peccaminosa. Suarez *cit. cap. 6. n. 7. &
Palao n. 3.*

Tertiò, è Monasterio sine superioris
licentia egressus ad aliquot horas diurnas,
cum scandalo & infamia aliunde non con-
junctus, regulariter, & speciali Religio-
num institutò ac rigore seclusò, culpam
solum-

fommodo venialem inducit, præsertim si absque advertentia ad Regulam fiat, Navarrus *cit. n. 35.* Palao *cit. n. 3. in fine,* Barbofa in *Trident. cap. 4. cit. n. 3.* & Donatus *n. 7.* Ratio est; quia talis egressus prudentum æstimatione non censetur esse sui substractio notabilis à subjectione, gubernatione & obedientia Prælati.

ARTICULUS V.

De Fœminarum Ingressu in Monasteria Virorum.

SUMMARIUM.

53. Fœminis illicitus est ingressus in Monasteria Religiosorum,
54. Sive loca comprehensa istorum Clausurâ,
55. Et intra hanc stram sacrificiam;
56. Quam & alia illorum loca qua extra Clausuram sita sunt, licitè ingrediuntur.
57. A Monasteriis excluduntur etiam Comitissa, Marchionissa & Ducissa.
58. Non etiam Regina harumque filie,
59. Earumque decens ac solitus comitatus,
60. Et Monasteriorum Fundatrices.
61. Alie etiam admittuntur ex urgenti Necessitate,
62. Vel invitantis Pietatis causis;
63. Quatenus hæc id exigunt & quamdiu durant.
64. Fœminarum in casu non licito Monasteria illa ingredientium,
65. Et Regularium eas admittentium pœna,
66. Harumque relaxatio.

Sicut Religiosis Viris liber è suis Monasteriis egressus, sic in ea interdictus ingressus est extraneis, præsertim Fœminis: idque non solum specialibus singularum Religionum Institutis, sed Apostolicis etiam Ordinationibus B. Pii V. *Constitut.* quæ incipit *Regularium* 23. Octob. 1566. & *Motu proprio*, qui incipit *Romanum* 16. Julii 1570. & Gregorii XIII. *Constitut.* quæ incipit *Ubi gratie* 23. Decemb. 1581. publicatis. Quarum Constitutionum, quia postremâ sive Gregorianâ specialiter agitur de personis, quæ prætextu facultatis, à summis Pontificibus obtentæ & ipsâ revocatæ, Monialium Monasteria ingrediuntur extra casus permisos, ejus explicatione aliquantisper sepositâ & ad sequentes *Articulos* rejectâ, præsentis declaratio aliqua danda est prioris *Constitutionis* Pianæ: quâ, licet præcipuè sermo sit de fœminarum in Monasteria Religiosorum ingressu prætextu facultatis, à sede Apostolica acceptæ & revocatæ, posteriori tamen sive *cit. Motu proprio* B. Pii ejus dispositio & pœnæ ad quarumlibet fœminarum in Religiosorum Virorum Monasteria ingressum, etiam nullius Apostolicæ facultatis prætextu, extra casus permisos attentatum, sunt extentæ. Pro hujus itaque Pianæ *Constitutionis Motusque proprii* declaratione

Dubium primò est, quam loca iis veniant nomine Monasterii & Domûs Religiosæ, quorum ingressus fœminis est interdictus. Quia in re certum est, utroque tam Monasterii quam Domûs, imò & Loci, *cit. Motu proprio* expressi, nomine intelligi non solum dormitorium & cellas Religiosorum habitationi &c. accommodatas, sed loca omnia comprehensa septis Monasterii: uti etiam sunt officinæ, atria, ambulacra, porticus, horti &c. intra quæ Religiosi communem vitam degunt & quæ